

MANOLO GALANO, músico

↓ Félix Martín Martínez

Tapiego entre tapiegos, home de costumbres metódicos y prolífico das artes, é ún dos personaxes máis queridos y admirados, non xa solo del sou conceyo de nacemento, Tapia, senón de todo el occidente asturiano que ten a mesma fala. Y nun é pra menos porque as súas colaboracións en portfolios, revistas, etc., y xa nun díganos el camín da veintena d'obras na fala de Tapia postas ben veces por toda Asturias, fixéronye acupar un sito importantísimo dentro da hestoria cultural asturiana. Pódese considerar, al noso ver, el mayor defensor da fala de Tapia. D'esta volta, así y todo, quixemos resaltar a súa faceta musical que, sin ser menos brillante qu'a púramente literaria, si é máis desconocida, sobre todo prá xente máis nova.

A vezándose a fer as reseñas biográficas dos nosos máis admirados personaxes desque desaparecen, parécenos de xusticia a publicación d'este apunte sobre a vida artística de Manolo Galano, precisamente nel miyor momento da súa vida. Nos sous paseos diarios polos alrededores da praya tapiega, y muito máis na terraza da súa casa, mesmo derriba da praya del Murallón —y sempre coincidindo por razóns familiares col calendario escolar—, achegarse a Galano resulta de lo máis gratificante.

Manuel García Sánchez, músico d'orquesta, director musical, actor, director y autor teatral na fala de Tapia, nacéu na parroquia del Monte, na Roda (Tapia) en 1922. Empezóu os estudos en decembre de 1938 da mao da pianista castropeña María Murias, que poñía as clases na vila de Tapia. Al pouco tempo, empezóu el qu'había a ser úa xeira artística sin acougo como instrumentista de bandas y orquestas, corista, actor de teatro y, al pouco tempo, tamén como director en todos contos grupos musicales y teatrales participóu. En 1940, y con decioito anos namáis, formóu parte da Banda de

Galano, cúa Banda "La Filarmónica" de Tapia (1946)

Música de Salave. Galano empezou como instrumentista de saxo, seguindo como bombardino y convertíndose al pouco nel sou director hasta qu'acabou a agrupación en 1944. A partir d'aquí, dalgús compoñentes d'esta banda métese na Filarmónica de Tapia baxo a dirección del maestro Braulio Pereira.

Acabadas d'empezar as obras del ferrocarril Xixón-Ferrol, Manolo Galano trabayou como administrativo d'esta empresa ferroviaria de 1944 a 1948. Dende aquí, a organización sindical española, emprendedora de muitas actividades artísticas y sabendo a polivalencia de Galano, ofrecéyue un trabayo dentro da súa administración. Pra eso múdase a vivir á vila de Tapia.

En 1946 amaña a *Orquesta Allegro*, xunta outros tres mozos tapiegos, tamén da Banda Filarmónica, y con un repertorio ben novo de buggie, mambo, bolero, samba, etc., anda toda a comarca cuas súas actuacións. Al outro ano d'amañarse, el grupo ten a sorte de poder contar col material sonoro que taba supo-

ñendo úa revolución dentro da música: a chegada da microfónica, os altavoces, a amplificación, etc.

A *Orquesta Allegro*, que chegou a ser titular dos conocidos bailes que naquel entoncias se fan nel salón tapiego de La Terraza —en competencia col salón Edén, tamén de Tapia—, mantúvose en activo hasta 1955, ano en que chegaron con muito brío os ritmos melódicos novos.

Dentro da música coral, formou parte dende 1948 del Coro Parroquial de Tapia como acompañante d'harmonio, baxo a dirección d'Asún López Tobalina, un papel que desigualda asumíu el propio Galano, volvendo coyer al pouco el sou labor d'organista pra nun deixalo hasta 1999. Precisamente dentro da súa actividá como organista, acompañou al tenor Amador de Palacio en muitos actos litúrxicos por Tapia y os alrededores. Tamén, entre 1956 y 1958, dirixíu el Coro d'Educación y Descanso de Tapia y, dende 1987 veu axudando de ralo en ralo cúa Coral Polifónica da mesma localidá.

En conto al sou labor teatral, y d'un xeito mui resumido, empezou en 1940, primeiro como actor y máis despóis como director d'obras. Escribiu y publicou deciseite obras na fala de Tapia, ademáis del libro de relatos *Parzamiques*. Un d'esos relatos ganou el Premio Xeira de narracións curtias en gallego-asturiano, precisamente na súa primeira edición en 1991.

BIBLIOGRAFÍA:

- GARCÍA SÁNCHEZ, M., *Parzamiques*, Tapia, 1984.
- “El teatro en Tapia”, *Portfolio de Festas del Carne de Tapia*, 1988.
- “Verardo da Roda”, *Entrambasaugas* 4, pp. 13-14.
- “Notas pral estudio das agrupacións musicales del conceyo de Tapia”, *Estudios das terras del Navia-Eo*, Academia de la Llingua Asturiana-Secretaría Llingüística del Navia-Eo, Uviéu, 1998, pp. 11-17.

Orquesta "Allegro" (1950)